

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانستیهای لازم برای فروشندگان سموم

برخی از قوانین و مقررات فروشندگی
سموم دفع آفات نباتی

سازمان حفظ نباتات

معاونت فنی

مدیریت امور سموم

تابستان ۱۴۸۵

مقدمه :

اگر چه استفاده از سموم آفتکش در مبارزه با آفات و بیماریهای گیاهی ، همواره بعنوان آخرین روش مطرح بوده و استفاده از سایر روش های غیر شیمیایی از جمله روش های زراعی - فیزیکی - مکانیکی و بخصوص بیولوژیک برای دفع آفات نباتی مورد توصیه و تأکید است . ولی کماکان روش مبارزه شیمیایی و استفاده از آفت کش ها همچنان بعنوان مهمترین روش به تنهایی و یا بصورت تلفیقی با سایر روش ها مورد استفاده کشاورزان و تولید کنندگان محصولات کشاورزی می باشد . بهمین دلیل تولید ، واردات ، توزیع ، فروش و مصرف سموم شیمیایی یکی از مهمترین فرآیندهائی است که نظارت بر حسن انجام مراحل مختلف آن می تواند در مصرف بهینه و فنی آن و نهایتاً در تولید سالم و ایمن محصولات کشاورزی نقش مهمتری را ایفا نماید .

سموم آفت کش بعنوان یک کالای قابل عرضه و فروش به متقاضیان تفاوت های اساسی و مهمی با سایر کالاهای قابل عرضه به مصرف کنندگان و حتی با سایر نهاده های کشاورزی از جمله کودهای شیمیایی دارند ، خطراتی که این کالا می تواند برای انسان (چه کشاورزان و چه فروشندگان و چه سایر مردم) دام و

محیط زیست داشته باشد و نیز حساسیتی که این کالا در مصرف دقیق آن بر روی آفت هدف دارد باعث شده است که اولاً فروش این کالا همانند داروهای انسانی و دامی بر اساس توصیه و نسخه متخصص ذیربط (گیاهپزشک) باشد و از سوی دیگر همانند داروهای یاد شده توسط متخصص ذیربط (فروشنده مجاز) به متقاضیان عرضه شود.

بهمین دلیل بر اساس قانون حفظ نباتات و آئین نامه آن، تولید و یا واردات سموم آفت کش و همچنین توزیع، فروش و مصرف این کالا باید بر اساس ضوابط و دستور العمل های فنی که توسط سازمان حفظ نباتات تدوین شده است، صورت گیرد.

سازمان حفظ نباتات که بر طبق قانون مسئولیت نظارت عالیه بر نحوه توزیع و مصرف سموم آفت کش را به عهده دارد، بمنظور ساماندهی هر چه بیشتر این فرآیند، اطلاعاتی را که فروشندگان مجاز سموم ملزم به دانستن و رعایت آن هستند جمع آوری و در این کتابچه کوچک عرضه نموده است. بدیهی است مأمورین و کارشناسان حفظ نباتات که مسئولیت نظارت بر فروشگاههای سموم را به عهده دارند، بازرسی و نظارت خود را بر اساس مفاد

مندرج در این مجموعه مختصر انجام خواهند داد . لازمست کلیه
فروشندهگان مجاز سموم کشاورزی مفاد آن را رعایت کنند .
الف - قوانین و مقررات صدور پروانه فروشندهگی

۱. تمام افراد حقیقی و یا حقوقی برای فروشندهگی سموم دفع
آفات نباتی ، موظف به اخذ پروانه از سازمان حفظ
نباتات می باشند .

(ماده ۴۵ قانون و آئین نامه حفظ نباتات)

۲. فروشندهگان سموم دفع آفات نباتی موظفند طبق ماده ۴۶
قانون و آئین نامه حفظ نباتات یک نفر را به عنوان
مسئول فنی فروشگاه تعیین نمایند صلاحیت مسئول فنی
فروشگاه باید از طرف سازمان حفظ نباتات مورد تأیید قرار
گیرد . (ماده ۴۶ قانون و آئین نامه حفظ نباتات)
فروشندهگان سموم باید دارای صلاحیت فنی برای فروش
سموم دفع آفات باشند و یا اینکه شخصی را که دارای
صلاحیت فنی باشد به عنوان مسئول فروشگاه خود تعیین
نمایند .

۳. ضمن حضور مستمر مسئول فنی در اوقات فعالیت
فروشگاه مسئول فنی موظف است تعطیلی فروشگاه را به

هر عنوان قبلاً به اطلاع مدیریت حفظ نباتات استان یا شهرستان مربوطه برساند (غیر از ایام تعطیلی رسمی)

۴. فروشندگان سموم، موظفند « پروانه فروشندگی » خود را در معرض دید عموم قرار دهند تا هم برای کارشناسان نظارت فنی سازمان حفظ نباتات و هم افراد خریدار قابل رؤیت و مشاهده باشد.

۵. قبل از انقضای تاریخ اعتبار « پروانه فروشندگی »، تمدید پروانه فروشندگی ضروری است در غیر اینصورت، فروشگاه مزبور بدون پروانه تلقی شده و اداسه فعالیت آن متخلف محسوب می گردد و برابر مقررات با آن برخورد خواهد شد.

۶. دفتر ثبت سموم و همچنین فاکتورهای رسمی که برای تدارک و همچنین فروش سموم صادر می شوند، باید در محلی مشخص در فروشگاه نگهداری شوند و در زمان مراجعه و درخواست کارشناسان سازمان حفظ نباتات ارائه گردند.

۷. کلیه فروشندگان و شرکتها و مؤسسات فروشنده سموم موظفند قوسبه های مصرف سموم و موارد احتیاطهای لازم

را طبق تجویز کسینیکهای گیاه پزشکی انجام دهند و طبق ماده ۶۹ قانون و آئین نامه حفظ نباتات در برابر فروش سموم به خریداران ، ضمن توضیحات کامل موارد احتیاطی، از خریداران بخواهند دفتر ثبت را امضاء نمایند .

ب - ضوابط و مقررات مکان فروشندگی سموم دفع آفات نباتی مکان و ساختار داخلی فروشگاه سموم باید شرایط لازم به شرح ذیل را داشته باشد :

۱. در داخل فروشگاه ، دیوارها (قسمت مربوطه به سموم دفع آفات نباتی) ، کاشی کاری یا سنگ شده باشد .
۲. قفسه بندی منظم در فروشگاه انجام گیرد و سموم به طور مشخص و کاملاً مجزا از یکدیگر در قفسه ها چیده شوند .
۳. فضای فروشگاه باید دارای تهویه باشد به نحوی که هیچوقت بوی سم در فروشگاه استشمام نشود .
۴. دستشویی با امکانات لازم جهت شستشو تعبیه شود .
۵. در فروشگاه ، مقدار حرارت و دما باید در حالت میانه‌گین باشد به طوریکه فضای داخل فروشگاه در شرایط بسیار گرم یا بسیار سرد قرار نداشته باشد . دمای میانه‌گین 25°C است

۱۵
۶

۶. یک قفسه جدا برای عرضه پادزهرهای توصیه شده در فروشگاه تعبیه شود.

۷. در صورت وجود انباری، فضای انبار باید تمام شرایط یاد شده در قسمتهای ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۶ فوق الذکر را داشته باشد. با این تفاوت که در قفسه های انباری، کارتن ها قرار می گیرند.

۸. از قرار دادن کارتن ها یا بسته بندی های سموم مختلف بر روی هم در انبار اکیداً خودداری شود.

۹. از نگهداری و عرضه مواد غذایی به هر شکل ممکن (کنسرو، کمپوت و ...) در فروشگاه سموم اکیداً خودداری گردد.

۱۰. نصب تابلوی مشخص که کلیه مشخصات فروشنده در آن درج شود (نام فروشنده - نام فروشگاه - شماره پروانه و ...).

ج - ضوابط و مقررات تدارک سموم توسط فروشنده ها

۱. کلیه فروشنده ها موظف هستند سموم مورد نظر را منحصراً از طریق تولید کنندگان و یا وارد کنندگان مجاز دارای پروانه بهره برداری از سازمان حفظ نباتات و یا نمایندگی و

بنگاههای خدماتی توزیع سموم که از سوی فرمولانورها و
ورارد کنندگان رسماً انتخاب و از سازمان حفظ نباتات با
مدیریت حفظ نباتات استان مجوز رسمی داشته باشند
خریداری و تدارک نمایند.

۳. تمام فروشندگان موظف هستند برای تدارک سموم، تأییدیه
کنترل کیفیت سازمان حفظ نباتات را برای سموم آماده
واردتی و فرموله شده از تدارک کنندگان اعم از
تولید کنندگان و با وارد کنندگان دریافت نمایند.

۳. همه فروشندگان موظف هستند تمام ظروف سموم تحویلی
را به دقت کنترل نمایند. در صورت وجود نشی و یا تغییر
شکل ظرف سم، و یا نداشتن برچسب و یا انقضای تاریخ
مصرف و یا ناقص بودن اطلاعات موجود بر روی برچسب
(مثل نداشتن تاریخ تولید و انقضای، نداشتن شماره پارت و
بیج و تاریخ آن، نداشتن اطلاعات فنی برای مصرف،
نداشتن اطلاعات احتیاطات ایمنی) و یا معیوب بودن آن،
از تحویل گرفتن آن ظرف خودداری و آنرا عودت نمایند.
(ماده ۴۱ قانون و آئین نامه حفظ نباتات، سازندگان
سموم، فرموله کنندگان و بسته بندی کنندگان موظفند

سموم را با رعایت کلیه مشخصات تعیین شده در فهرست سموم مجاز و سایر مشخصات فنی یا نظارت سازمان حفظ نباتات به بازار عرضه نمایند).

۴. همه فروشندگها موظف هستند ضمن اعلان کتبی مقدار، نام، تاریخ، شرکت سازنده و منبع تدارک سموم به سازمان حفظ نباتات (یا مدیرتهای حفظ نباتات استانها) در یک دفتر مشخص تمام سموم خریداری شده (تدارک شده) را همراه با مدارک کنترل.

۵. کیفیت و مقدار آنها ثبت و در هنگام مراجعه و درخواست کارشناسان سازمان حفظ نباتات (یا مدیرتهای حفظ نباتات استان) و یا سازمان تعزیرات حکومتی، ارائه نمایند.

۶. تدارک سموم دفع آفات نباتی توسط فروشندگها، منحصرأ باید از طریق شرکتهای و فرمولاتورهای داخلی و یا وارد کنندگانی که دارای پروانه مربوطه از سازمان حفظ نباتات می باشند و با نمایندگها و بنگاههای خدماتی رسمی فرمولاتورها که از سوی سازمان یا مدیریت حفظ نباتات استان مجوز رسمی پخش سموم کشاورزی دارند انجام گیرد.

د - قوانین و مقررات فروش سموم دفع آفات نباتی

۱. بر اساس دستور العمل مبنی بر تأسیس و بهره برداری آزمایشگاههای تشخیص آفات و بیماریهای گیاهی کلیه فروشندگان مجاز سموم که دارای پروانه فروشندگی از سازمان حفظ نباتات می باشند ، باید بر اساس نسخه کلینیک های گیاهپزشکی (که دارای پروانه از سازمان حفظ نباتات باشند) سموم دفع آفات نباتی را به فروش برسانند .

۲. تمام فروشندگیا موظف هستند طبق ماده ۵۳ قانون و آئین نامه حفظ نباتات نام و آدرس کامل خریداران ، نام ، مقدار و تاریخ سم فروخته شده و آدرس محل مصرف سم را در دفتری برای همین منظور ثبت نمایند و از خریدار امضاء بگیرند و در هنگام مراجعه و درخواست کارشناسان سازمان حفظ نباتات (و یا مدیریهای حفظ نباتات استان) و سازمان تعزیرات حکومتی به آنها ارائه نمایند .

فروشندگان موظفند سموم را به مصرف کنندگان واقعی با ذکر مشخصات کامل آنها و همچنین آدرس محل مصرف ، به فروش برسانند . در صورتیکه قصد فروش به فروشگاه

دیگسر را دارند، باید آن فروشگاه نیز دارای پروانه
فروشنده‌گی از سازمان حفظ نباتات باشد و مشخصات کامل
پروانه وی در دفتر مربوطه ثبت گردد و به تأیید مسئولین
فنی هر دو فروشگاه مزبور برسد.

ماده ۵۳ قانون و آئین نامه حفظ نباتات، فروشندگان
موظفند به مصرف کنندگان سموم، برقه هدای شامل
اطلاعات طرز مصرف، احتیاطات لازم و مشخصات پادزهر
که قبلاً به تصویب مقامات صلاحیت دار رسیده باشد،
تسلیم و دفتر رسیدی برای فروش سموم در محل داشته
باشند که اسم و آدرس خریدار و مورد و محل مصرف سم
خریداری شده را در دفتر مزبور ثبت کنند و در مقابل آن از
خریدار امضاء و رسید دریافت دارند.

۳. هیچکدام از فروشندگان مجاز و یا مؤسسات مجاز فروش
سم طبق ماده ۵۰ و ۵۱ قانون و آئین نامه حفظ نباتات،
حق ایجاد تغییر در مشخصات برچسب، نوع ظرف،
فرم و شکل ظرف و مقدار بسته بندی ظرف تدارک شده از
سوی شرکتها و کارخانجات تولید کننده، فرموله کننده و
یا وارد کنندگان را ندارند.

بر اساس ماده ۵۰ قانون و آئین نامه حفظ نباتات ،
فروشنده‌گان سموم دفع آفات موظفند بسته های ساخته شده
و یا دارده را بدون تغییر به معرض فروش بگذارند .

۴. بر اساس ماده ۵۱ قانون و آئین نامه حفظ نباتات ، سموم
دفع آفات نباتی و خانگی باید فقط در بسته بندیهای مجاز
که دارای برچسب تصویب شده طبق نظر سازمان حفظ
نباتات می باشند ، به مصرف کننده فروخته شوند .
در مورد بسته بندیهای کوچک برچسب باید ضمیمه شود .

۵. بر اساس ماده ۵۲ قانون و آئین نامه حفظ نباتات ،
فروشنده‌گان موظفند از خریداران سموم تعهد بگیرند که
ظروف محتوی سم را پس از مصرف معدوم یا مدفون
سازند و در غیر اینصورت عهده دار مسئولیت عواقب
ناشیه خواهند بود .

۶. بر اساس ماده ۴۸ قانون و آئین نامه حفظ نباتات ،
فروشنده‌گانی که علاوه بر سموم دفع آفات نباتی و حیوانی
در مغازه و محل کسب و کار خود مواد غذایی به فروش
برسانند پروانه آنها لغو خواهد شد .

۷. فروشگاههای سموم دفع آفات از طریق مأمورین سازمان حفظ نباتات بازدید خواهد شد تا چنانچه از لحاظ تهیه و سایر شرایط بهداشتی و احتیاطی نامناسب تشخیص داده شوند طبق ماده ۴۹ قانون و آئین نامه حفظ نباتات پروانه آنها لغو می گردد.

۸. بر اساس ماده ۲۹ قانون و آئین نامه حفظ نباتات،

شرکتها و مؤسسات فروشنده سموم موظفند نشریه کامل و صحیحی برای سموم خطرناک با ذکر پادزهر آنها تهیه و درموقع فروش به خریداران تسلیم و رسید دریافت دارند. صحت مفاد این نشریه باید به تأیید سازمان حفظ نباتات رسیده و دارای نکات مشروحه زیر باشد؛ موارد و طرز استعمال سم، موارد ممنوعه استعمال سم، آفات و بیماریهایی که به وسیله این سم مبارزه می شوند، احتیاطهای لازم و معالجه مسمومین و پادزهر سم.

۹. نگهداری و فروش سموم تاریخ منقضی و غیر مجاز تحت هر شرایطی ممنوع بوده و دارندگان این سموم موظفند ضمن اعلام مشخصات سموم مذکور به سازمان حفظ

نیاتات نسبت به معدوم کردن آن با هماهنگی سازمان
مذکور و رعایت مسائل زیست محیطی اقدام کنند.

سموم غیر مجاز به سمومی گفته می شود که :

۱. فاقد برچسب استاندارد مطابق مصوبه هیئت نظارت باشند
و یا برچسب آنها مخدوش باشد.
۲. بسته بندی آنها بصورت غیرمجاز تغییر یافته باشد.
۳. در لیست سموم مجازی که از سوی سازمان حفظ نباتات
اعلام شده باشد موجود نباشند.
۴. به طور غیرقانونی و قاچاق وارد کشور شده باشد.
۵. فاقد مجوز توزیع و آزمایشات کنترل کیفی باشد.
۶. خارج از مراکز قانونی تولید، توزیع و فروش به بازار
عرضه شود.